

23.7x32.29	1	עמוד 4	מקור ראשון - שבת	06/2020	73469815-3
בנימין זאב הרצל - בהקשר לצינו - 80790					

מומרים להכעיס: הרב יעקב אריאל מתנגד למפגשים רבניים עם ההנהגה הרפורמית

04 >

"מה לרפורמים ולשריד המקדש? הם זקוקים ללגיטימציה ולכן דורשים רחבה משלהם". ברמצווה ברחבת עזרת ישראל המעורבת בכותל המערבי

היהודית. הרפורמים מאפשרים נישואי תערובת, מגבים אותם ואף עורכים לזוגות כאלו טקס משלהם, לפעמים אף בהשתתפות כומר נוצרי. כדי להשקיט את המצי פון הם "מגיירים" את בן הזוג הנוכרי תמורת דקלרציה מילולית גרידא, חסרת כל משמעות. יש מהם, שבשם "ההומניזם האוניברסלי" מצדיקים את טיעוניהם של הפלסטינים נגדנו, ובמקרים מסוימים אף משתפים פעולה עם גופים השוללים את קיומה של מדינת יש"ר. רעיונות היסוד של הרפורמה נותרו על כנם.

גבול שלא חוצים

הרפורמים מנהלים מאבק להכרה בהם מצד הממסד במדינת ישראל. הם אכן קוצרים הצלחות מסוימות במ ערכת הפוליטית, המשפטית והתקשורתית, שרובה אי ננה מכירה לעומק את השקפתם. מזווית ראייתם השט חית זו מין "יהדות" בגוון שונה. מי שעוצרים את הסחף הם הרבנים, בארץ ובחו"ל, ועל כן הרפורמים מסתערים על מבצר הרבנות בכוח רב. הם זקוקים להכרה כדי לז כות בלגיטימציה.

שאיפה זו להכרה היא שעומדת ביסודו של מאבק הכותל. הרפורמה המקורית שוללת את בית המקדש, ואף מחקה אותו מסידור התפילה. מה להם ולשריד המי קרש? אך הם זקוקים ללגיטימציה ולכן דורשים רחבה משלהם, גם אם היא נוגדת את השקפתם. אף שהסיכוי שיתמידו להתפלל שם נמוך, הם זקוקים לרעש יותר מאשר לתפילה (ולפיכך יש מקום להרהר בדבר הטקטי קה שיש לנקוט בנושא רגיש זה). בגלל מאבקם להכרה גם לא התמנה רב שכונה חדש בארץ זה עשרים שנה. בגללם סובלת גם מערכת הגיוור, ועוד.

מקובלנו שאין מנהלים דיאלוגים וסימפוזיונים בין דתיים. בפרט ביחס לרפורמים המשתוקקים להכרה, כל הופעה משותפת בנושאים דתיים של נציג תורני עם נציגיהם, מחזקת את מעמדם ויוצרת לגיטימציה. יש לכך השלכות קשות. הרבר מעודד את המשך השואה השקטה המחסתלת את יהדות הגולה – ההתבוללות.

יש מקום לשיתוף פעולה בנושאים כלליישראלים, כגון המאבק נגד האנטישמיות, חיזוק ערכי המשפחה (אם היא עדיין חשובה להם), תמיכה במדינת ישראל, הצלת יהודים, סעד לנזקקים ועוד. ליהדות הדתית בארה"ב יש ניסיון רב בנושא. הם הודרכו על ידי גדולי תורה, כגון הגרי"ד סולובייצ'ק שקבע גבולות בקשרים אלו. מן הראוי ללמוד מהם, ובוודאי שאין לנקוט כאן עמדות עצמאיות הפוגעות בהם.

למגע עם הרפורמים יש השלכות גם על שומרי המצוות בארץ. ציבור זה מגוון מאוד – יש מהדרין ויש מקילים ראש – אולם הכול יורעים שיש גבול שאותו לא חוצים, והוא הרפורמה. אם תנסה להאשים מי שמקל מדי בנושא מסוים בכינוי "רפורמי", הוא יראה בכך, בצדק, מילת גנאי ויודעק מיד "אני לא רפורמי חלילה". טש טוש הגבולות בין יהדות, אפילו רפויה, ובין הרפורמה, עלול לפרוץ את הסכר ולדרדר רבים לעבר הרפורמה ממש. קיומן הרפי של המצוות עלול להתרופף לגמי רי. אם גם הרפורמה היא סוג של יהדות, אפשר להיות "יהודי טוב" ועם זאת רפורמי. יש חשש רציני להדירתה של הרפורמה לתוך ביתנו פנימה. זאת כעצם מטרם של הרפורמים, וזוהי תמימות לחשוב אחרת.

לסיכומם של דברים: הרפורמים הם יהודים לפי ייחוסם ויש לקרבם ליהדות. הם בסכנת טמיעה ומצי ווה להצילם. אולם הדרך לכך היא הבאתם להזדהות עם הלאומיות הישראלית ועם הצורך לשמור על המשך קיומה ומורשתה מסיני. לעומת זאת, טשטוש הגבולות בין יהדות לרפורמה עלול לדרדר גם שומרי מצוות לעבר הרפורמה. דיאלוג בין נציג התורה לנציג רפורמי מעמיד את שניהם על אותו מישור, גם אם הם ניצבים משני עברי המתרס. השוואה זו חותרת, חלילה, תחת אושיות קיומם של עם ישראל ותורתו. "ברוך אלונינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן הטועים".

שתלב כאזרחים שווים במדינותיהם. הרפורמה אימצה מגמה זו בהתלהבות, ויתרה על הזהות הלאומית היש"ר ראלית, והעדיפה את ההגדרה "גרמני בן דת משה" (לא דת משה רבנו, אלא משה מנרלסון). היא הפכה את בית הכנסת ל"טמפל", הדומה יותר לכנסייה במבנהו וכת כניו.

הרפורמה הכניסה ל"טמפל" עוגב, שינתה את לשון התפילה מעברית לגרמנית, ביטלה את המחיצה – ולא מסיבות מגדריות, אלא משום שכך נהוג בכנסייה – מחקה מהסידור כל זיקה לגאולת ישראל, לירושלים ולמקדש וכל ביטוי המייחד את ישראל מן העמים, ביטלה את המצוות המעשיות, המייחדות את היהדות, ואימצה רק את אלו ההומניסטיים-אוניברסליות. המ ניצ לכך לא היה שאיפה מוסרית מבית מדרשו של ר' ישראל סלנטר (שהיה בן התקופה), אלא תפיסה ספירי טואליסטית, הדומה לנצרות, שאין צורך בתורה מעשית של גוף ובשר אלא די ב"יהדות של רוח".

מתוך העדפת התפיסה האוניברסלית על זו הלאומית היא הכירה בנישואי תערובת והתנגדה לכל גילוי של לאומיות ישראלית, כגון לציונות. הרצל הת כוון בתחילה לקיים את הקונגרס הציוני הראשון בעיר הגרמנית מינכן, בהיותה עיר מרכזית שהנגישות אליה נוחה. בגלל התנגדותם של הרפורמים ומלשינותם לש לטונות נאלץ להעביר את הקונגרס לעיירה קטנה יח סית, לא הרחק משם, באול שבשווייץ. הרפורמים התנ גרו גם להצדחת בלפור.

עליית הנאצים לשלטון בגרמניה והשואה גרמו לרפורמה לשנות את יחסה לציונות ו"לחזור בתשובה" במידה מסוימת. הוברר לכול שהניסיון לטשטש את הייחודיות של הלאומיות היהודית ולהשתלב בעמים האירופיים לא הציל את הרפורמים מחוקי נירנברג. שם נקבע שגם יהודי מתבולל, אפילו אם אימו נוכ רייה, הוא בן הגזע השמי "הנחות" ונידון לכליה. בעשן הארובות של אושוויץ עלו השמיימה יהודים רפורמים שהתכחשו ליהדותם יחד עם אולטרה-אורתודוקסים. גם עמי העולם התנכרו ליהודים, עמדו מגדר ואף מנעו הצלת יהודים שנמלטו ממלחמות הנאצים. אי לכך, הפתרון הראוי לקיום היהודים היהדות הוא שיבת ציון. מנהיגי הרפורמים בארה"ב החליטו להצטרף להסתדרות הציונית. יש להתייחס בחיוב ל"חזרה בתשובה" זו, ול- קרבם ליהדות.

אולם היחס ללאומיות היהודית, שהוא הבסיס לאידיאולוגיה הרפורמית, לא השתנה מיסודו. האוני ברסליות עדיפה עדיין על פני הפרטיקולריות, ועד היום נמשכת המגמה לטשטש את המסגרת הלאומית

משני עברי המתרס

הרפורמים הם יהודים שצריך לקרבם, אך אין להעניק הכרה למנהיגיהם. הרב יעקב אריאל סבור כי הופעה משותפת של רבנים עימם מהווה טשטוש גבולות מסוכן

יש להבחין בין הרפורמים לרפורמי. רפורמי שאימו יהודייה הוא יהודי, חלה כלפיו מצוות אהבת ישראל, ויש לקרבו ליהדות. הפוסקים מתייחסים אליו כאל "תינוק שנשבה", שכן הוא גרל בבית ובסבי בה רפורמיים ואין להאשימו בכך.

לא כן המנהיגים האידאולוגיים של התנועה הרפר רמית, כגון ה"רבאיים". אמנם גם הם יהודים, אך קשה להגדירם כתינוקות שנשבו. הם לומדים יהדות, אם כי על קצה המזלג, כאשר אחת המטרות של הלימוד היא על מנת לקנטר את היהדות המקורית. הם מודעים לכך שהרפורמה פרשה ממורשת היהדות ההיסטורית וכנ תה לה במה משלה, אחרת, לא יהודית. בעוד שהיהודים הרפורמים הפשוטים הם לכל היותר "מומרים לתיאבון", כי הם מעדיפים דת הנראית להם נוחה יותר, המנהיגים קרובים יותר להגדרה של "מומרים להכעיס" שכן המ ניעים שלהם אידיאולוגיים.

יש להבדיל בין יהודים חילונים ובין רפורמים. היהודים החילוניים בוחרים לקיים חלק ממצוות התורה, מתוך המאגר של תורת ישראל שניתנה בסי ני. חלקים אחרים אינם מקיימים, בעיקר מסיבות של נוחות. כלומר, המניע שלהם הוא "לתיאבון". הם לא יצרו דת אלטרנטיבית. הם יעדיפו בית כנסת אור תודוקסי (ואפילו ייסעו אליו בשבת, לצערנו) כדי לחגוג ברמצווה, לומר קריש על ההורים או ל"כל נררי", על פני טמפל רפורמי. ליהודי החילוני יש זהות לאומית ישראלית. הוא מכיר בעם ישראל, ושהוא חלק ממנו. הציונות החילונית נוצרה כדי לחזק זהות לאומית זו. לעומתה, הרפורמה חידשה דת חדשה, תוך התכחשות ללאומיות הישראלית.

בעקבות הנצרות

הדת הרפורמית נוצרה לפני כמאתיים שנה במערב אירופה, על רקע האמנציפציה שאפשרה ליהודים לה

הרב יעקב אריאל שימש כרב העיר רמת גן ואב בית הדין לדיני ממונות בה. חתן פרס ישראל בספרות תורנית לשנת ה'תש"ף (2020), נשיא ישיבת רמת גן וארגון חותם